

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 12 Fredete eiendommer i landsverneplan for Toll - og avgiftsetaten

SANDØSUND TIDLIGERE TOLLSTASJON

Kommune:

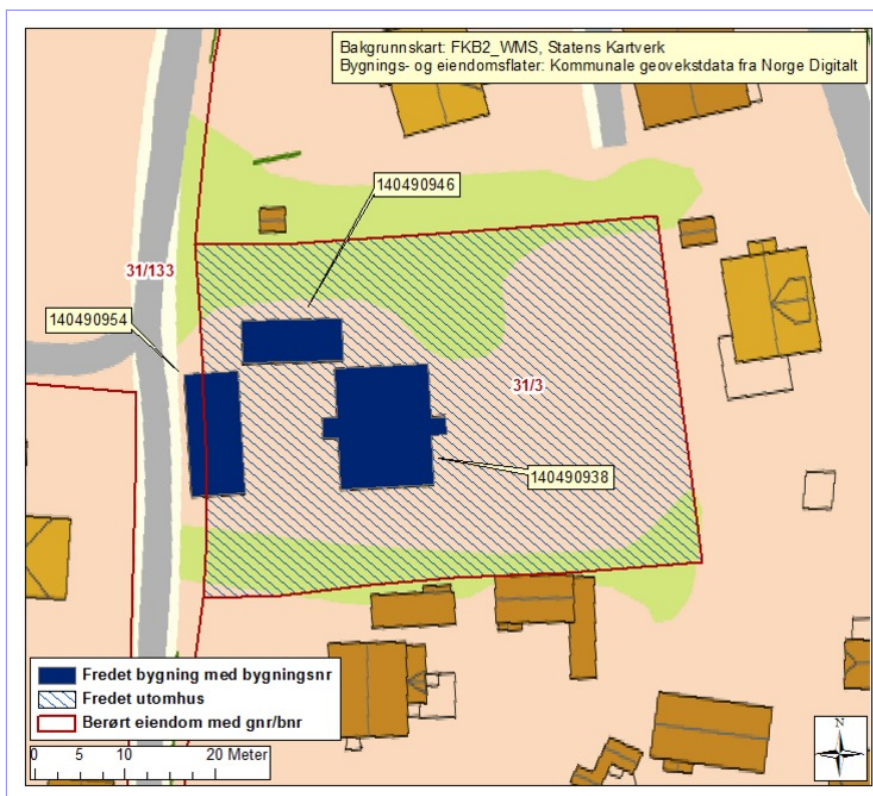
723/Tjøme

Gnr/bnr:
31/3, 31/133
31/3
AskeladdenID:

175306

**Referanse til
landsverneplan:**

Kompleks 2485

Omfang fredning
Byggnavn

Byggnavn	Oppført	Bygningsnr.	Gnr/bnr	Omfang
• Anneks	1841 - 1843	140490946	31/3	Eksteriør
• Anneks	1841 - 1843	140490954	31/3, 31/133	Eksteriør
• Hovedbygning	1841 - 1843	140490938	31/3	Eksteriør/Interiør
• Utomhus			31/3	Utomhus

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 12 Fredete eiendommer i landsverneplan for Toll - og avgiftsetaten

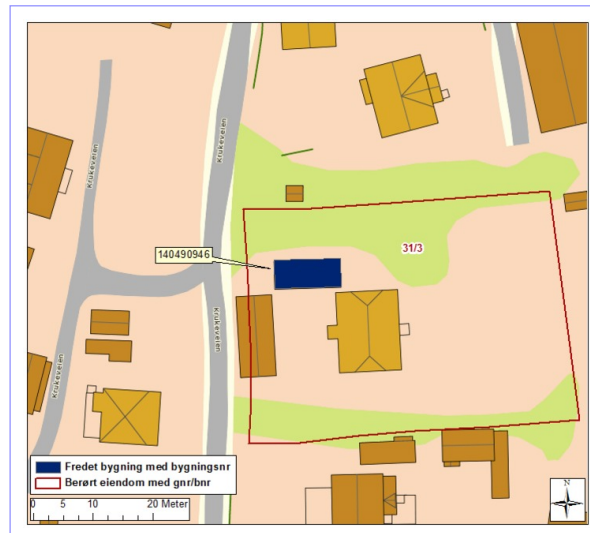
Fredning kompleks

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningene og utomhus som nevnt ovenfor.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Sandøsund tidligere tollstasjon som et arkitektonisk, kulturhistorisk og sektorhistorisk viktig eksempel på en tidligere tollstasjon fra midten av 1800-tallet. Fredningen skal sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng, utomhus, samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.
- Begrunnelse:** Sandøsund tidligere tollstasjon er et eksempel på en tidstypisk og godt bevart tollstasjon med boligfunksjon fra midten av 1800-tallet. Det er det eneste formålsbygde anlegget bygget for overtollbetjent. Anlegget kan være oppført etter tegninger av Linstow for prestegårder eller av Grosch for overtollbetjentboliger, og har stor nasjonal betydning på grunn av sin særegne arkitekturhistoriske betydning for sin epoke. Anleggets tre bygninger er komponert rundt et gårdsrom med omkringliggende hage. Anlegget har vært administrativt fredet siden 1934.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer Kapittel 12 Fredete eiendommer i landsverneplan for Toll - og avgiftsetaten

ANNEKS

Bygningsnr:	140490946
Gnr/bnr:	31/3
Oppført:	1841 - 1843
AskeladdenID:	175306-2
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 7992 Kompleks 2485

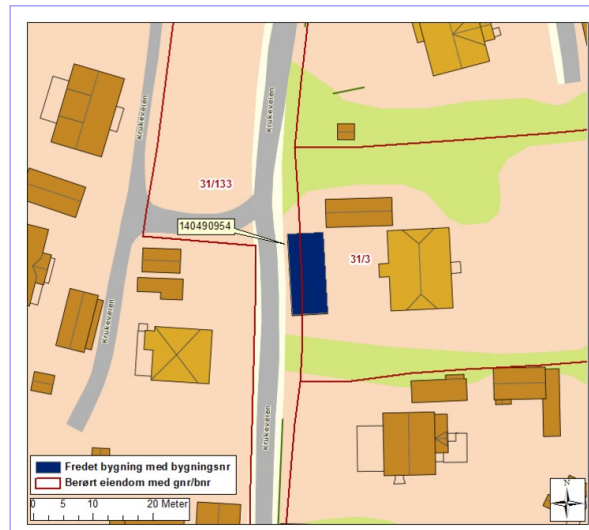
Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare uthusbygningen på Sandøsund tidligere tollstasjon som et arkitektonisk, kulturhistorisk og sektorhistorisk viktig eksempel på uthusbygning fra midten av 1800-tallet. Fredningen viderefører og formaliserer den administrative fredningen fra 1934. Fredningen viderefører og formaliserer den administrative fredningen fra 1934. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Bygningen er en typisk uthusbygning som inneholdt bryggerhus, vaktstue og vedbod. Uthuset var en nødvendig bygning for tollerne bosatt på et kystsmåbruk. Uthusbygningen på Sandøsund utgjør en viktig del av det helhetlige anlegget ved tollstasjonen. Uthusbygningen har vært administrativt fredet siden 1934.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer Kapittel 12 Fredete eiendommer i landsverneplan for Toll - og avgiftsetaten

ANNEKS

Bygningsnr:	140490954
Gnr/bnr:	31/3, 31/133
Oppført:	1841 - 1843
AskeladdenID:	175306-3
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 7993 Kompleks 2485

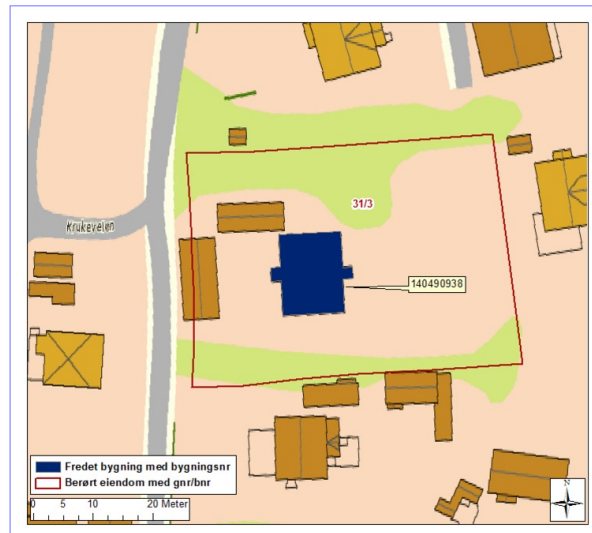
Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare uthusbygningen på Sandøsund tidligere tollstasjon som et arkitektonisk, kulturhistorisk og sektorhistorisk viktig eksempel på uthusbygning fra midten av 1800-tallet. Fredningen viderefører og formaliserer den administrative fredningen fra 1934. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Bygningen er en typisk uthusbygning som hadde funksjon som matbod, rullebod og vedbod. Uthuset var en nødvendig bygning for tollerne bosatt på et kystsmåbruk. Uthusbygningen på Sandøsund utgjør en viktig del av det helhetlige anlegget ved tollstasjonen. Uthusbygningen har vært administrativt fredet siden 1934.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer Kapittel 12 Fredete eiendommer i landsverneplan for Toll - og avgiftsetaten

HOVEDBYGNING

Bygningsnr:	140490938
Gnr/bnr:	31/3
Oppført:	1841 - 1843
AskeladdenID:	175306-1
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 7991 Kompleks 2485

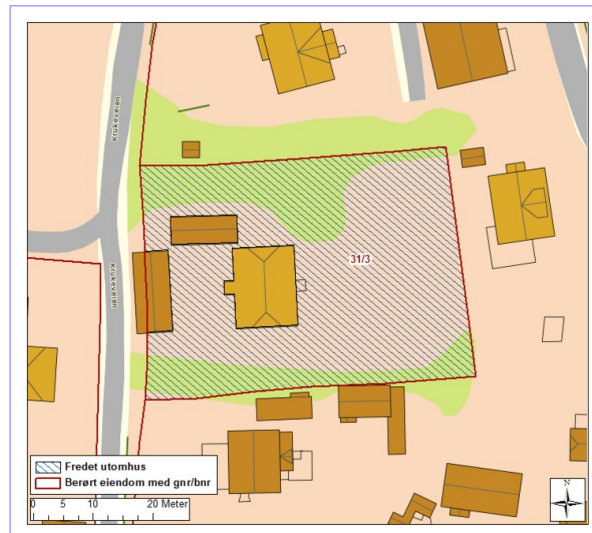
Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp over tak og detaljer som dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare hovedbygningen på Sandøsund tidligere tollstasjon i senempire som eksempel på formålsbygget tollstasjonsbygning med boligfunksjon fra midten av 1800-tallet med stor arkitektonisk, kulturhistorisk og sektorhistorisk verdi. Fredningen viderefører og formaliserer den administrative fredningen fra 1934. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formålet med fredning av interiøret er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Hovedbygningen på Sandøsund tidligere tollstasjon er et eksempel på en tidstypisk og godt bevart tollstasjon ved kysten. Hovedbygningen er formålsbygd for overtollbetjenter i Tollvesenet. Hovedbygningen, som resten av anlegget, er sannsynligvis oppført etter typetegninger for prestegårder av arkitekt Linstow eller etter arkitekt Groschs typetegninger for overtollbetjenter. Hovedbygningen har vært administrativt fredet siden 1934.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer Kapittel 12 Fredete eiendommer i landsverneplan for Toll - og avgiftsetaten

UTOMHUS

Bygningsnr:	
Gnr/bnr:	31/3
Oppført:	
AskeladdenID:	175306-4
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903567 Kompleks 2485

Fredning utomhus

Omfang: Fredningen omfatter anleggets arealer, terreng, hage og grøntområder, hovedelementer som veier, stier, dekker, belegg, vegetasjon samt konstruksjoner som gjerder, porter, murer, belysning og trapper med detaljer, materialbruk og overflater.

Fredningens avgrensning er markert med blå skravur på kartet.

Formål: Formålet med fredningen er å ivareta de kulturhistoriske verdiene ved utomhusanlegget og hagen som var del av en tidligere tollstasjonen med boligfunksjon fra midten av 1800 tallet.

Begrunnelse: Utomhusområdet består av et lite gårdsrom mellom bygningene, og en hage med blomster og nyttevekster som bærbusker og frukttrær. Hagen er inngjerdet av et steingjerde. Hagen var viktig for tollerne og deres familier både til rekreasjon og nyttevekster. Utomhusanlegget er en viktig del av anlegget som tollstasjon og bolig for tollbetjenter.